

Лук'янова Юлія Миколаївна

викладач кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ : E-LEARNING

В статті описана одна із сучасних моделей навчання – E-learning, способи та умови її використання, створення електронних засобів навчання, вимоги до них.

Ключові слова: дистанційне навчання, інформаційно-комунікаційні технології, електронне навчання, традиційне навчання.

Нові століття - це період глобальних інноваційних процесів у всіх галузях науки, економіки та культури. Інновації змінюють усю систему взаємин людини зі світом.

Інновація в педагогічній інтерпретації - це нововведення в педагогічній системі, що поліпшує розвиток і результати навчального процесу.

Ідея, в процесі засвоєння її викладачем, технологічно матеріалізується й набуває вигляду технології. Інноваційні технології спрямовані на підвищення якості освіти, зацікавленості студентів у навчанні. Вони дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес навчання.

Проблема підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у контексті зміни самого освітнього процесу, підготовки вчителів до впровадження нових електронних засобів навчання вимагає стовідсоткового володіння інформаційно-комунікаційними технологіями не тільки окремими викладачами, а й усіма членами науково-педагогічного колективу закладів освіти на чолі з адміністрацією закладу.

Успішне впровадження електронних засобів навчання залежить від наявності чітко продуманої методичної системи навчання всіх без виключення освітян навчального колективу сучасним інформаційним технологіям з переорієнтацією на формування навичок використання інформаційних та комунікаційних

технологій у своїй професійній діяльності, освоєнням нових інноваційних технологій, розвитку інтелектуального та творчого потенціалу викладача.

Розвиток сучасної освіти в Україні характеризується широкомасштабним використанням комп'ютерної техніки, комп'ютерних комунікацій та інформаційних технологій у навчальному процесі. Перед освітою висувається завдання – формування особистості, конкурентоспроможної, успішної в електронному середовищі. Це зумовило необхідність створення нових моделей навчання, що базуються на використанні мережових та інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ).

Такий значний інтерес до електронного навчання пояснюється тим, що в останнє десятиріччя відбулися значні зміни на ринку праці: зросли вимоги до персоналу, практично в усі сфери діяльності почали широко впроваджуватися ІКТ, а сам персонал став мобільним.

Створення середовища електронного навчання у ВНЗ дозволяє кардинально змінити парадигму трансляції знань. Упровадження електронного навчання (E-learning) в українську систему освіти є актуальним, дозволяє здійснювати освіту на відстані, в будь-який час, експортувати вітчизняні освітні послуги тощо.

Електронне навчання (E-learning) – це перспективна модель навчання, що заснована на використанні нових мультимедійних технологій та Інтернету для підвищення якості навчання шляхом полегшення доступу до ресурсів і послуг, а також обміну ними спільною роботою на відстані.

В національній аналітичній доповіді для ООН “Цілі розвитку тисячоліття: Україна” зниження якості освіти визнано актуальною проблемою у сфері людського розвитку. Пріоритетною ціллю розвитку країни повинно стати забезпечення якісної освіти впродовж життя.

Ці завдання у вищій школі України можуть бути вирішені шляхом запровадження дистанційного навчання (e-Learning) засобами сучасних телекомунікаційних технологій. За визначенням фахівців ЮНЕСКО, e-Learning - це навчання з допомогою Інтернет та мультимедіа. Сьогодні запровадження дистанційного навчання за проектною моделлю шляхом реалізації e-Learning - проектів стає основною конкурентною перевагою ВНЗ на ринку освітніх послуг.

Наукові дослідження щодо проблем запровадження дистанційних форм навчання у ВНЗ проводилися багатьма закордонними та вітчизняними вченими, зокрема, таких як В.Дж. Хасон, Х.Беккер, Р.Бергер, В.Бленк, Д.Брітел, А.А.Андрєєва, М.В.Моїсєєва, Є.С.Полат, В.И.Гриценко, А.Ф.Манак, Н.А.Власенко, В.М.Кухаренко та ін. Але ще недостатньо висвітлені питання щодо управління e-Learning проектами, які є інноваційними для ВНЗ.

Ретроспективний аналіз дозволяє виділити 3 стадії розвитку інформатизованої система вищої освіти:

- 1) Виникнення технології «e-learning» (електронного/дистанційного навчання), яка полягає в наданні освітніх послуг в умовах опосередкованої взаємодії учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій (1998 р.)
- 2) Розвиток технології «blended learning» (змішаного навчання), що передбачає комбінацію різних методів аудиторного та позааудиторного навчання (1999 р.).
- 3) Впровадження технології «m-learning» (мультимедійної/мобільної освіти), яка передбачає надання дистанційних освітніх послуг за допомогою сучасних мобільних пристроїв: смартфонів, планшетів і нетбуків, із застосуванням мультимедійних засобів навчання (2000 р.)

В межах сучасних технологій навчання можна виділити різні підходи до організації навчального процесу, а саме: синхронне та асинхронне навчання. При синхронному навчанні і викладач, і студент одночасно залучені в систему навчання. Цей тип навчання включає «живе навчання» – взаємодію викладача та слухача в навчальній аудиторії або ж повністю його відтворює завдяки проведенню вебінарів (семінари засновані на інтернет технологіях), текстових та голосових чатів. При асинхронному навчанні викладач і студент не присутні в системі навчання одночасно. Завдяки формуванню бази даних, веденню статистики навчання, впровадженню різних форм контрольних завдань, студенти більшу частину часу самостійно працюють над вивченням електронних курсів, а з викладачами або не зустрічаються взагалі.

Подальше вдосконалення системи вищої освіти має ґрунтуватися на актуалізації технологій навчання відповідно до тенденцій розвитку інформаційного суспільства, а саме передбачати використання соціальних мереж («s-learning») та неформальних методів навчання.

Соціальні мережі активно використовуються мільйонами людей та мають величезний навчальний потенціал. Крім використання в навчанні популярних у всьому світі соціальних мереж, вищі навчальні заклади можуть створювати власні навчальні соціальні мережі, в яких студенти та викладачі можуть обмінюватися знаннями, створювати наукові співтовариства, звертатися за допомогою до експертів та практиків.

Велика кількість досліджень доводить, що більше половини професійних знань отримуються завдяки «випадковому» навчанню, в процесі неформального спілкування. Формами неформального навчання є: участь студентів у спеціалізованих конференціях, семінарах, презентаціях, тренінгах тощо; організація зустрічей з фахівцями, тематичних турів та екскурсій, майстер-класів, заходів типу «workshop»; сторітеллінг; самонавчання тощо. До неформального навчання також можна віднести баддинг та стретчинг.

Баддинг – це метод навчання, що передбачає надання студентами один одному інформації та (або) встановлення об'єктивного і чесного зворотного зв'язку. Баддинг може проявлятися у формі наукового наставництва або професійного коучингу при реалізації спільних проектів студентами різних спеціальностей.

Стретчинг передбачає розширення знань студентів шляхом делегування їм додаткових нетрадиційних завдань, зокрема залучення студентів до організації навчального та наукового процесів.

Формування інформаційного суспільства та посилення інноваційних процесів обумовили переорієнтацію навчальних пріоритетів на інформатизацію освітнього процесу. Зазначене потребує впровадження нових освітніх технологій, забезпечення гнучкості навчального процесу, оновлення програмного і матеріально-технічного забезпечення вищої освіти та відповідну підготовку викладацького складу.

Термін «електронне навчання» в Україні з'явився порівняно недавно. Він інтегрує низку інновацій у сфері застосування сучасних ІКТ в освіті, таких, як комп'ютерні технології навчання, інтерактивні мультимедіа, навчання на основі веб-технологій, он-лайн навчання тощо. Поступово цей термін витісняє широко відомий і модний нині термін «дистанційне навчання».

Нині в усьому світі на перший план в освіті висувається застосування технологій E-learning. Найбільш актуальним це є у ВНЗ, де спостерігається перевага сучасних педагогічних технологій, зокрема технологій електронного навчання над традиційними.

Вирішальну роль у розвитку електронного навчання відіграє Інтернет. Електронне навчання відкриває перед ВНЗ можливість підвищення продуктивності зменшення витрат, пов'язаних із проведенням очних занять, а також поліпшення процесу обміну знаннями і доведення до мінімуму витрат на навчання.

Використання E-learning у підготовці майбутніх фахівців у ВНЗ з урахуванням його найважливіших характеристик, умов та технологій його використання дозволить підвищити ефективність навчального процесу та можливість освіти протягом усього життя.

Література

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія / В. Ю. Биков. – К. : Атіка, 2009. – 684 с.
2. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання : термінологічний словник / авт.-укл. М. Ю. Кадемія. – Львів : Вид-во «СПОЛОМ», 2009. – 260 с.
3. Steimle Y., Gurevych I. and Muhlhauser M. (2007). Notetaking in University Courses and its Implications on e-learning Systems. In: Tagungsband der 5.e – learning Fachtagung Informatik, Siegen, Germany, pp. 45 – 56.